

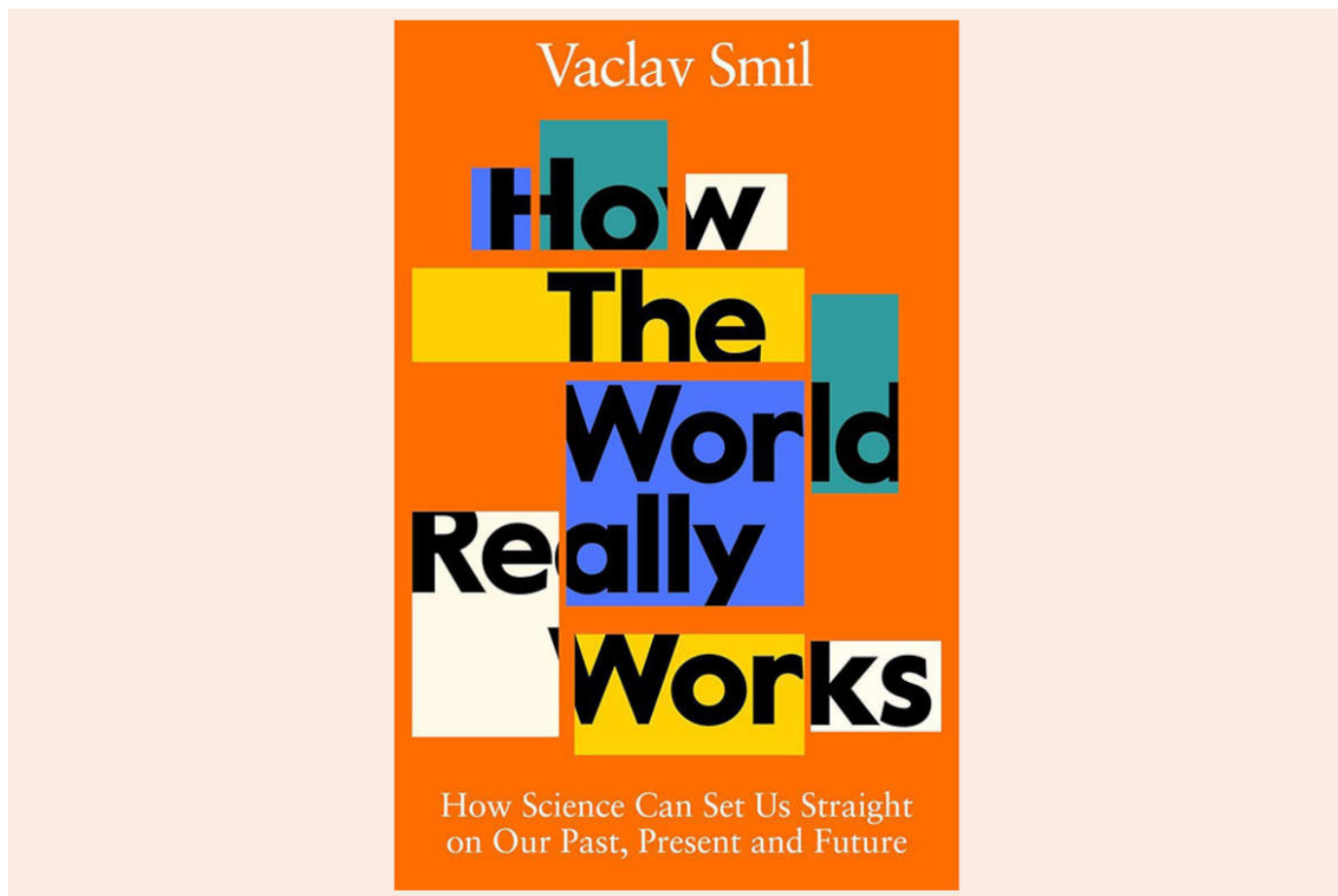
ANMELDELSE

Denne bog er en kur mod varm luft. Men ikke mod din klimaangst

11-04-2022

Af: *Søren Høgh Ipland*

⌚ 2 MIN.

'How the World Really Works', Vaclav Smil, 2022, Viking.

Energiforskeren Vaclav Smils nyeste bog er ikke just håbefuld. Han afviser fx, at vi kan nå at gøre energisektoren grøn, inden vi overskrider Paris-aftalens målsætninger. Men det betyder ikke, at alt håb er ude. Vi er bare nødt til først at forstå, hvordan verden virkelig virker.

Et sted i sin bog *'Sådan undgår vi klimakatastrofen'* fra 2021 skriver Bill Gates, at han altid stiller det samme spørgsmål til folk, der præsenterer ham for grønne omstillingsvisioner: "Hvad har I tænkt jer at gøre ved cementproduktionen?"

Hvorfor er det et godt spørgsmål? Jo, ikke bare fordi cementproduktionen i 2015 stod for 8% af den globale CO₂-udledning. Men også fordi det er et billede på, at vores civilisation hviler på søjler, som de færreste forstår vigtigheden af.

Her kommer Vaclav Smils kæphest travende ind. Den anerkendte tjekkisk-canadiske energiforsker – som i øvrigt er Gates' yndlingsforfatter – mener nemlig, at vores forståelse af den materielle verden alt for ofte forsvinder bag forblændende fortællinger.

'How the World Really Works' er skrevet som en slags kur mod varm luft.

En tomat i en pøl af olie

Der er et misforhold mellem offentlighedens fascination af nye og glitrende teknologier og så vores manglende viden om de kedelige baggrundsprocesser, der faktisk får hjulene til at køre rundt. Størstedelen af verdens elektricitet produceres trods alt stadig på dampmaskiner, som blev opfundet helt tilbage i 1884.

Eller tag fx ammoniak, som ifølge Smil er verdens vigtigste materiale. Ammoniak er uundværlig i produktionen af den kvælstofgødning, der har mangedoblet landbrugets udbytte, siden vi lærte at syntetisere gassen for godt 100 år siden. Uden ammoniak ville halvdelen af jordens befolkning ikke være i live. Så enkelt kan det egentlig siges.

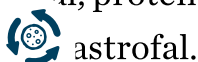
Smil er ofte både tør og lidt gnaven, men måske har han haft en god redaktør, for der er også masser af morsomme og pædagogiske steder i hans bog.

Hvis du eksempelvis gerne vil vide, hvor meget olie der skal til for at producere en enkelt spansk tomat til det skandinaviske marked, foreslår han følgende: Tag en tomat, skær den i skiver, læg dem på en tallerken – og kast så fem-seks spiseskefulde sesamolie over. Velbekomme.

Falsk tryghed

Behovet for fossile brændstoffer fylder meget i 'How the World Really Works'. Det er ikke ligefrem hyggelæsning, for Smil tror ikke, at det kan lade sig gøre at sætte grøn strøm til hele den globaliserede verden, inden vi overskrider Paris-aftalens målsætninger.

Vores afhængighed af fossile brændstoffer til at producere cement, plastic, ammoniak, stål, proteinrig kost osv. stikker simpelthen så dybt, at en kold tyrker ville være

astrofal.

Det betyder ikke, at vi ikke skal gøre noget. Tværtimod mener Smil, at vi skal droppe den falske tryghed i opdigtede reduktionsmål – som i øvrigt afhænger af teknologier, der ikke findes – og i stedet fokusere på at gøre en målbar forskel i dag. Det kunne være ved at gå i krig mod madspild.

Andre anmeldere har anklaget Smils bog for ikke at være tilstrækkeligt løsningsorienteret, og det kan der være noget om. Omvendt bør man måske ikke klandre den for at mangle noget, som den ikke praler med at tilbyde.

Det her er ikke en bog til optimister – men heller ikke til pessimister. For hvis man kigger godt efter, er Smils pointe ikke, at alt håb er ude. Pointen er, at vi først kan gøre noget, når vi ikke længere lader os forføre af frelserfortællinger og i stedet ser, hvordan verden virkelig virker.

Søren Ipland er adm. direktør for medievirksomheden Føljeton.

Læs den, hvis du kan lide:

- Vaclav Smil 'Numbers Don't Lie'
- David Edgerton 'The Shock of the Old'
- Bill Gates 'Sådan undgår vi klimakatastrofen'

